

Region Gotland, Ledningskontoret, Samhällsbyggnadsenheten
Registrator-rs@gotland.se

Energi 2020

Naturskyddsföreningen Gotland lämnar härmed följande synpunkter på remissversionen av Energi 2020 – energiplan för Region Gotland.

Svårt att göra en heltäckande energianalys

Det finns en hög ambition i planen att ta ett helhetsgrepp över energiflödena i det gotländska samhället. Under avgränsningar noteras att den energi som ligger bakom de produkter vi importerar till Gotland inte finns med. Än allvarligare, så vitt vi kan se, är att inte heller den energi som ligger inbäddad i de produkter vi exporterar från Gotland finns med. Nu blir exempelvis jordbrukssektorn en verksamhet som förbrukar energi. Skulle man ta hänsyn till den inbäddade energi som finns i de jordbruksprodukter Gotland exporterar, skulle energibalansen se helt annorlunda ut. Samma effekt gäller även cement- och kalkindustrin. Energiförbrukningen inom flyg- och fartygstransporterna till och från Gotland finns bara delvis med, vilket också gör att bilden blir snedvriden.

Energi 2020 blir därför en sifferexercis, som rör en del av energiflödena, men som ger inte någon sann helhetsbild. Risken är då att man drar felaktiga slutsatser och att den utveckling man skissar på inte blir optimal. Grundtanken i planen är dock bra – bort med de fossila energikällorna.

Grav underskattning av solvärme och solel

Gotland hör till de områden i Sverige som har allra flest soltimmar. Gotland är därför särskilt väl lämpat för installation av solvärmepaneler och solceller för elproduktion. Dessa producerar som mest på sommaren, när antalet besökare är som störst, vilket är en fördel, och fungerar som ett bra komplement till vindkraften. Den tekniska utvecklingen av dessa produkter går med rasande fart, och priserna per installerad kilowatt sjunker kontinuerligt. På kontinenten pågår en massiv satsning på dessa typer av solfångare. Att då i planen räkna med 5000 m² solceller 2020 är närmast pinsamt. Vi vill se offensiva satsningar på dessa energifångare.

Satsningen på smart elnät (Smart Grid) är en förutsättning för att möjliggöra installation av solelceller i privata hushåll och i jordbruket. Även större installationer underlättas av smart elnät. Vi ser positivt på de satsningar på smart elnät som planeras, och hoppas att Gotland kan bli en föregångsregion inom detta område.

Varför denna satsning på vindenergi?

Den tydligaste trenden i planen är satsningen på fortsatt utbyggnad av vindkraften. Redan nu är det svårt att ur miljösynpunkt hitta lämpliga lägen för vindkraftverken. Och redan nu står vindkraften för cirka 40 % av Gotlands elbehov. Sveriges långsiktiga mål är att vindkraften ska byggas ut till 25 % av rikets elbehov. Gotland har alltså redan nått detta mål med råge. Vi tror att fortsatt kraftig vindkraftsutbyggnad inte är till fördel för Gotland. Vårt varumärke som ett område med rik natur och ostörd miljö riskerar att raseras. Endast lite av de värden som vindkraften genererar kommer Gotland till godo. Tona därför ner utbyggnaden av vindkraft i planen, till förmån för satsningar på enerisparande, solvärme och solex.

Tanken att vindkraftssatsningen på Gotland åtminstone delvis motiveras av att den ska kompensera de industribränslen som importeras till Gotland är märklig. Man jämför ”äpplen med päron” och tar ingen hänsyn till det ”energiinnehåll” som den cement representerar som exporteras från ön (se även vårt resonemang under rubriken ”Svårt att göra en heltäckande energianalys”).

Problem med bergvärme

Sänkning av elförbrukning genom skifte från direktverkande el för uppvärmning till bergvärmepumpar, nämns i förbigående. Den gotländska berggrunden är i stora delar olämplig för bergvärme, och nu uppmärksammas alltmer de fall av förstörda vattentäkter som borningen för bergvärme gett upphov till. Skyddet av vårt grundvatten måste överordnas önskemålen om bergvärme. I planen bör därför anges att fortsatt utbyggnad av bergvärme av detta skäl måste minimeras. Jordvärmepumpar och luftvärmepumpar innebär mindre risker, även om de i vissa lägen har den nackdelen att de inte är lika effektiva som bergvärmepumparna. I kustnära lägen kan havsvärmepumpar ha en utvecklingspotential.

Naturskyddsföreningen Gotland

Anncatrin Hjernquist, ordf.

Anders Lekander, sekr.